

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
FARG'ONA DAVLAT UNIVERSITETI

**FarDU.
ILMIY
XABARLAR**

1995-yildan nashr etiladi
Yilda 6 marta chiqadi

**2024/6-SON
ILOVA TO'PLAM**

**НАУЧНЫЙ
ВЕСТНИК.
ФерГУ**

Издаётся с 1995 года
Выходит 6 раз в год

B.S.Eminchayev	
Iqtisodiy fanlarni o'qitishda yangicha pedagogik yondashuvlar.....	11
G.M.So'fiboyeva	
Boshlang'ich sinflarda STEAM – ta'lim texnologiyasini qo'llashning ilmiy-nazriy asoslari	14
M.M.Baxromov	
Elektron ta'limda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining roli	18
A.A.Meliqo'ziyev	
11 yoshli erkin kurashchilarning jismoniy tayyorgarligini oshirishda tavsiya etilgan mashqlar majmuasining samaradorligi	21
R.B.Mirzaev	
Iqtisodiy fanlarni o'qitishda pedagogik maxoratni oshirish	26
A.A.Muhiddinov	
Aylanma mashqlar yordamida oliy ta'lim muassasalari talabalarining jismoniy qobiliyatlarini rivojlantirish usullari va samaradorligi	34
Sh.G'.Qodirov	
11-15 yoshli o'quvchilarning jismoniy rivojlanish xususiyatlari va statistik tahlili.....	38
SH.G'.Qodirov	
O'rta yoshdagi o'quvchilarda chidamlilikni oshirishga qaratilgan mashg'ulotlar samaradorligi tahlili	42
M.K.Aхмадалиева, К.Н.Рахимова, М.О.Балтабаева	
Использование современных технологий в системе образования Узбекистана	46
SH.D.Raxmatjonov	
Faoliyat motivatsiyasining shakllanishiga ta'sir etuvchi ijtimoiy-psixologik omillar.....	50
O.B.Tursunov	
Iqtisodiyot nazariyasi fanini o'qitishda kompetensiyalarni shakllantirish uchun yangi pedagogik texnologiyalarni qo'llash metodikasi.....	55
S.R.Uraimov	
Pedagogika oliy ta'lim muassasalari talabalarining jismoniy sifatlarini aylanma mashqlar orqali rivojlantirish usullari va samaradorligi	58
S.R.Uraimov	
Jismoniy tarbiya darslarida nazariy mashg'ulotlarning samaradorligi.....	62
S.R.Uraimov	
Qishloq maktablarida yuqori harorat sharoitida jismoniy tarbiya darslarini o'tkazish metodikasining ilmiy asoslari va samaradorligi.....	67
R.A.Xamrakulova	
Diplomatik diskursda paralingvistik elementlar tadqiqi.....	71
O.N.Madaminov	
Jismoniy rivojlanganlik - jismoniy statusning mazmuni va uning o'lchamlari tarixi.....	74
S.D.Akzamov	
Futbolchilarning stress boshqaruvi va psixologik chidamliligi	80
Г.Г.Козлова	
Эффективность использования компетентностного подхода в формировании волевых качеств у учащихся старших классов	85
М. К.Рузиева	
Интеграция уроков плавания с экологическим воспитанием	89
Н.Н.Бобожонов	
Интеграция волейбольных упражнений для развития когнитивных навыков у школьников.....	94
Z.N.Usmonov, G.R.Qurbonov	
Tana qismlarining (bo'laklarini) garmonik rivojlanganligini ijobiy va salbiy tomonlari.....	99
J.X.Abdullayev	
O'quvchilar jismoniy tarbiyasining vazifalari, mashg'ulotlarining shakllari, vositalari, darsning mazmuni va tuzilishi	105

UO'K: 37.091.33+330.1

**IQTISODIYOT NAZARIYASI FANINI O'QITISHDA KOMPETENSIYALARNI
SHAKLLANTIRISH UCHUN YANGI PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH
METODIKASI**

**МЕТОДОЛОГИЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ НОВЫХ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ТЕХНОЛОГИЙ
ДЛЯ ФОРМИРОВАНИЯ КОМПЕТЕНЦИЙ ПРИ ПРЕПОДАВАНИИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ
ТЕОРИИ**

**THE METHODOLOGY OF APPLYING NEW PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES FOR THE
FORMATION OF COMPETENCIES IN TEACHING THE SCIENCE OF ECONOMIC THEORY**

Tursunov Ozodbek Badalovich

Farg'ona davlat universiteti, "Aniq va tabiiy fanlar" kafedrası o'qituvchisi

Anotatsiya

Ushbu maqolada oiliy ta'lim muassasalarida iqtisodiyot nazariyasi fanini o'qitishda talaba yoshlarning pedagogik kompetensiyalarini shakllantirish uchun zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash metodikasi yoritiladi. Maqolada tadqiqotning maqsadi hamda vazifalari ila tadqiqot usullari, natijalar hamda xulosalar berilgan. Bunday yondashuv ila iqtisodiyot nazariyasi fanini o'qitishda zamonaviylashgan yechimlar yaratish hamda talabalarning bilim, ko'nikma va kompetensiyalarini rivojlantirish ko'zda tutilgan.

Аннотация

В данной статье освещена методика использования современных педагогических технологий для формирования педагогических компетенций учащихся при преподавании экономической теории в семейных образовательных учреждениях. В статье представлены цель и задачи исследования, методы исследования, результаты и выводы. При таком подходе предусматривается создание модернизированных решений в преподавании науки экономической теории и развитие знаний, умений и компетенций студентов.

Abstract

In this article, the methodology of using modern pedagogical technologies for the formation of students' competencies in teaching the science of economic theory is highlighted. The purpose and objectives of the research, research methods, results and conclusions are presented in the article. Through such an approach, it is possible to create innovative solutions in teaching economics and develop students' knowledge, skills and competencies.

Kalit so'zlar: Pedagogik, kompetensiyalari, metodikasi, yondoshuv, bilim tahlil, kasbiy faoliyat, Iqtisod, innovativ yondashuv,

Ключевые слова: Педагогический, компетенции, методология, подход, анализ знаний, профессиональная деятельность, Экономика, инновационный подход,

Key words: Pedagogical, competencies, methodology, approach, knowledge analysis, professional activity, Economy, innovative approach.

KIRISH

Hozirgi kunda iqtisodiyot sohasidagi bilimlarni o'qitish hamda talabalarning kompetensiyalarini shakllantirish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Iqtisodiyot nazariyasi fani murakkab va ko'p qirrali bo'lib, uni o'qitishda an'anaviy yondashuv yetarli emas. Shu sababli, innovativ pedagogik texnologiyalardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu maqolada iqtisodiyot nazariyasi fanini o'qitishda talabalarning kompetensiyalarini shakllantirish uchun turli pedagogik texnologiyalardan foydalanish metodikasi bayon etiladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

1. Yangicha ped texnologiyalar. So'nggi yillarda iqtisodiyot ta'limida boshqaruv o'yinlari va muammoli ta'lim, loyihaviy ish, amaliy mashg'ulotlar, seminarlar kabi pedagogik texnologiyalar keng qo'llanilmoqda. Bunday yondashuv talabalarning mustaqil fikrlash, tahlil qilish va qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

2. Kompetensiyaviy qarash. Kompetensiyaviy qarash ta'lim jarayonida talabalarning bilimi, ko'nikmasi va shaxsiy fazilatlarini va sifatlarini o'stirishga qaratilgan. Bu esa ularning alal oqibat kasbiy faoliyatida muvaffaqiyat qozonishlariga imkon beradi.

3. Innovatsiyalar va raqamli texnologiyalar. Iqtisodiyot ta'limida zamonaviy raqamli texnologiyalardan, shu jumladan, simulyatorlar, virtual reallik, kontent generatorlari, katta ma'lumotlar va boshqalardan foydalanish salmoqli natijalarga sabab bo'lmoqda.

Tadqiqotning eng asosiy maqsadi iqtisodiyot nazariyasi fanini o'qitishda talabalarning ijodiy kompetensiyalarini shakllantirish maqsadida yangicha pedagogik texnologiyalarni qo'llash metodikasini ishlab chiqishni tashkil etadi. Shular uchun mo'ljallangan quyidagi vazifalar qayd etildi:

Oliy ta'lim tizimida iqtisodiyot nazariyasi fanini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash xususiyatlarini o'zlashtirish.

Iqtisodiyot nazariyasi fanini o'qitishda talabalarning ijodiy kompetensiyalarini shakllantirish maqsadida innovativ yondashuvlarni tahlil qilish va bashoratlash.

Iqtisodiyot nazariyasi fanini o'rgatishda kompetensiyaviy yondashuvni amalda qo'llash metodikasini ishlab chiqish hamda shakllantirish.

Iqtisodiyot nazariyasi fanini o'qitishda kompetensiyalarni yaratilish uchun yangicha pedagogik texnologiyalarni sinab ko'rish hamda natijalarini baholash.

Iqtisodiyot nazariyasi fanini o'rgatishda asosiy tadbir - bu talabalarda iqtisodiy fikrlash hamda muammolarni hal etish qobiliyatini rivojlantirish. Kompetensiyalarni shakllantirishda quyidagi tahliliy ma'lumotlar muhimdir:

Talabalarning o'zaro fikr almashinuvi va muammolarni hal etish uchun guruhli ishlar.

Ta'limda innovatsion usullar, masalan, loyiha asosida o'qitish va interaktiv darslar.

Talabalar bilimni nazorat qilish uchun turli xil baholash usullarini qo'llash.

1. Kompetentsiya shakllantirish strategiyalari

Strategiyalar	Amaliyotga tatbiqi
Jamoaviy ishlar	65%
Qiziqarli faol darslar	25%
An'anaviy darslar	10%

2. Talabalar ko'nikmalari

Ko'nikmalar	Baholash natijasi (%)
Maktabiy iqtisodiyot	86%
Moliya va sarmoyalar	74%
Ko'rsatkichlar va tahlil	60%

Shundan kelib chiqib, o'qitish jarayonida kompetentsiyalarni shakllantirishga yangicha yondashuvlar zarur ahamiyatga molik.

Adabiyotlar tahlili, qiyosiy tahlil, metodik tahlil, ilmiy-uslubiy adabiyotlarni o'rganish. Tajribaga asoslangan usullar pedagogik kuzatish, sinab ko'rish, test o'tkazish, so'rovnoma, intervyu, pedagogik yo'naltirish, hamda matematik-statistik usullar miqdoriy va sifat ko'rsatkichlarini tahlil qilish, natijalarni statistik qayta ishlash.

NATIJA VA MUHOKAMA

O'tkazilgan tadqiqotlar natijaviy ko'rsatkichlariga asoslanib quyidagilar amalga oshirildi innovativ pedagogik texnologiyalarni belgilsh. Iqtisodiyot nazariyasi fanidan ta'lim berishda boshqaruv o'yinlari, muammoli bilim, loyihaviy ish, amaliy mashg'ulotlar, seminarlar singari pedagogik texnologiyalar samarali ekanligini tasdiqlandi. Iqtisodiyot nazariyasi fanini o'qitishda talabalarning ish bilan bog'liq bo'lgan, tashkil etish qobiliyati, tahlilga oid hamda digital kompetensiyalarini shakllantirish uchun yangicha yondashuvlar taklif etildi. Iqtisodiyot nazariyasi fanini o'rgatishda kompetensiyaviy qarashlarni amalga oshirish maqsadida o'rgatuvchanlik, uslubiyotga mos va tashkil etilishi jihatdan o'rganilgan bajarish tartibi taqdim etildi. Tavsiya qilingan pedagogik texnologiyalar sinovdan o'tkazildi hamda natijaviy ko'rsatkichlar baholandi. Tolibi ilmlarning bilim, ko'nikma va malakalari ijobiy tomonga o'zgardi.

Tadqiqotning eng bosh xulosalari shuni ko'rsatdiki, iqtisodiyot nazariyasi fanini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Boshqaruv

PEDAGOGIKA

o'yinlari, muammoli ta'lim, loyihaviy ish, amaliy mashg'ulotlar va boshqa innovativ yondashuvlar ila talabalarning kompetensiyalarini samarali shakllantirish mumkin. Bunday yondashuv ularning mustaqil fikrlash, tahlil qilish, qaror qabul qilish va muammolarni yechish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Iqtisodiyot nazariyasi fanidan ta'lim berishda kompetensiyaviy qarashini tadbiq qilish uchun ta'lim jarayonini loyihalash, dars mashg'ulotlarini rejalashtirish va tizimga solish. Iqtisodiyot sohasi bilan bog'liq muammolarni yechishga yo'naltirilgan menejment o'yinlari, noqulay ta'lim, loyihalash jarayoni, amaliy mashg'ulotlar singari pedagogik texnologiyalarni saralash. Talabalarning bilim, ko'nikma va kompetensiyalarini tizimli ravishda qiymatlash va ularni har doim yaxshilashga qaratilgan dasturlar ishlab chiqish.

XULOSA

Iqtisodiyot nazariyasi fanini o'qitishda kompetensiyaviy nuqtai nazari asosida talabalarning bilim, ko'nikma va shaxsiy fazilatlarini shakllantirish samarali natija beradi. Yangicha pedagogik texnologiyalardan, inchoin, nazorat o'yinlari, muammoli ta'lim, loyihaviy ish, amaliy mashg'ulotlar va boshqalardan foydalanish talabalarning mustaqil fikrlash, tahlil qilish va qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Iqtisodiyot fanini o'qitishda innovatsiya va raqamli texnologiyalardan foydalanish metodikasini yanada chuqurroq o'rganish va takomillashtirish zarur.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Becker, G. S. (1994). Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis, with Special Reference to Education. University of Chicago Press.
2. Mincer, J. (1974). Schooling, Experience, and Earnings. NBER.2.
3. Schultz, T. W. (1961). Investment in Human Capital. The American Economic Review, 51(1), 1-17.3.
4. Drucker, P. F. (1993). Post-Capitalist Society. HarperBusiness.4.
5. Cascio, W. F., & Aguinis, H. (2019). Applied Psychology in Talent Management. SAGE Publications.5